

สรุปข่าวการระบาดระหว่างวันที่ 29 กรกฎาคม - 4 สิงหาคม 2545

โดย... แพทย์หญิงปิยนิตย์ ธรรมาภรณ์พิลาศ

นายแพทย์ธนีส เสริมแก้ว

กองระบาดวิทยา สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

รายงานการเกิดโรค/การระบาดใหม่

โรค/สถานที่เกิดโรค	แหล่งข้อมูล	ผลการสอบสวนเบื้องต้น	การดำเนินการ
Encephalitis จ.ขอนแก่น	สสจ.ขอนแก่น 2 สิงหาคม 45	ทั้งประเทศมีผู้ป่วยสะสม 151 ราย จำนวนผู้ป่วยสะสมจังหวัดขอนแก่น 10 ราย เสียชีวิต 1 ราย มีเพียง 1 รายที่อายุมากกว่า 15 ปี มีผลยืนยันทางห้องปฏิบัติการเป็น JE 2 ราย	แจ้งจังหวัดและประสานศูนย์ระบาดภาค ให้ส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการทุกราย
Severe diarrhea จ.นราธิวาส	สสจ.นราธิวาส 2 สิงหาคม 45	พบผู้ป่วยใหม่ 6 ราย และพาหะอีก 20 ราย ทุกรายตรวจพบเชื้อ <i>Eltor inaba</i> อำเภอตากใบ 5 ราย และอำเภอเมือง 1 ราย สำหรับที่อำเภอตากใบ 4 ราย เป็นคนในครอบครัวเดียวกัน เป็นเด็กอายุ 1 - 6 ปี เริ่มป่วยระหว่าง 21 - 24 ก.ค. ครอบครัวนี้เพิ่งย้ายมาจากชุมชนชายทะเล ซึ่งอยู่ในเขตเทศบาล เมื่อวันที่ 19 ก.ค. และชุมชนดังกล่าวมีปัญหาเกี่ยวกับ Severe diarrhea อยู่เนืองๆ เนื่องจากสภาพความเป็นอยู่ที่แออัด การสุขาภิบาลไม่ดี ไม่มีส้วมและใช้บ่อน้ำร่วมกัน สำหรับผู้ป่วยรายที่ 5 อายุ 13 ปี เริ่มป่วยวันที่ 27 ก.ค. ผู้ป่วยรายนี้มาเที่ยวเล่น และกินอาหารร่วมกับครอบครัวแรกเป็นประจำ สำหรับผู้ป่วยรายที่ 6 อายุ 1 ปี เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลนราธิวาสด้วยอาการไข้ ต่อมามารดาซึ่งเพิ่งกลับจากประเทศมาเลเซียมาเยี่ยม และผู้ป่วยมีอาการถ่ายอุจจาระเป็นน้ำวันที่ 25 ก.ค.45 ขณะนี้ สสจ. ได้ดำเนินการควบคุมป้องกันโรคเชิงรุกตามมาตรการควบคุมป้องกันโรคของกระทรวงสาธารณสุขอย่างเร่งด่วน	ติดตามสถานการณ์
Severe diarrhea จ.ยะเขิกรา	สสจ.ยะเขิกรา 2 สิงหาคม 45	พบผู้ป่วยใหม่ จำนวน 7 ราย ระหว่างวันที่ 21 กค.-2 สค. ทุกรายตรวจพบเชื้อ <i>Eltor inaba</i> ผู้ป่วยกระจายอยู่ตามอำเภอบางน้ำเปรี้ยว อำเภอเมือง และอำเภอ บางปะกง และไม่มีปัจจัยใดๆ เกี่ยวข้องกันในเรื่องของแหล่งโรค	ติดตามสถานการณ์

ข้อมูลเพิ่มเติมรายงานการเกิดโรค/การระบาดต่อเนื่องจากสัปดาห์ก่อน

โรค/สถานที่เกิดโรค	แหล่งข้อมูล	ผลการสอบสวนเบื้องต้น	การดำเนินการ
Severe diarrhoea จ.ระยอง	สสจ.ระยอง 2 สิงหาคม 45	ผู้ป่วยสะสม 15 ราย ทุกรายตรวจพบเชื้อ <i>Eltor inaba</i> วันที่ 2 สค. ยังพบผู้ป่วยใหม่ การระบาดยังเกี่ยวเนื่องกับการบริโภคสัตว์น้ำ(กุ้งฝอย-หอยนางรม) จากแหล่งน้ำเดียวกัน บริเวณ ต.ปากน้ำ อ.เมือง ซึ่งพฤติกรรมกรรมการบริโภคของประชาชนนิยมทานอาหารสุกๆดิบๆ และ ที่อยู่อาศัยไม่ถูกหลักสุขาภิบาล ไม่มีส้วมใช้ จังหวัดพยายามแก้ไขอยู่ สำหรับการดำเนินการควบคุมป้องกันโรคได้มีการดำเนินการเชิงรุกตามมาตรการของกระทรวงสาธารณสุขอย่างเร่งด่วน การติดตามเฝ้าระวังโรคอย่างต่อเนื่อง	ติดตามสถานการณ์

โรค/สถานที่เกิดโรค	แหล่งข้อมูล	ผลการสอบสวนเบื้องต้น	การดำเนินการ
Severe diarrhoea จ.สกลนคร	ทีมสอบสวนโรค กองระบาดวิทยา 2 สิงหาคม 2545	ไม่มีผู้ป่วยเพิ่ม จำนวนผู้ป่วยทั้งสิ้น 57 ราย ผู้ป่วยรายสุดท้ายวันที่ 21 กรกฎาคม 2545	จบการติดตาม
Severe diarrhoea จ.ปัตตานี	สสจ. ปัตตานี 26 ก.ค.2545	มีรายงานผู้ป่วยเพิ่มอีก 2 รายในชุมชนชายทะเล ตรวจพบเชื้อ <i>Eltor inaba</i> ทั้ง 2 ราย	ติดตามสถานการณ์
Meningo coccal meningitis จ.ราชบุรี	ศูนย์ระบาดวิทยาภาคกลาง จ.ราชบุรี 26 ก.ค.45	ผู้ป่วยทั้งหมด 1 ราย (จากสถานพินิจคุ้มครองเด็กและเยาวชน) ผลการ เพาะเชื้อ พบเชื้อ <i>Neisseria meningitidis</i> serotype B ไม่มีรายงานผู้ป่วยราย ใหม่ ผู้สัมผัส 47 ราย พบเชื้อ 2 ราย จังหวัดได้ดำเนินการควบคุมโรคแล้ว	จบการติดตาม
Hand-foot-mouth ทั่วประเทศ	รายงานเฝ้าระวังโรคประจำ สัปดาห์ 21-27 กค. 45	มีผู้ป่วยใหม่ 11 ราย กระจายในภาคกลางเหนือ และ ตะวันออกเฉียงเหนือ มากที่สุดที่จังหวัดพิจิตร 3 ราย	

บันทึกท้ายบท

ในรายงานสถานการณ์การเฝ้าระวังโรคทางระบาดวิทยา เร่งด่วนฉบับนี้ มีเรื่องที่น่าสนใจ 2 เรื่อง เรื่องแรกเป็นเรื่องของโรคดีเจียนแนร์ ในประเทศอังกฤษ โรคนี้มีชาวยุโรปป่วยกันมาก แต่สำหรับคนไทยแล้วพบได้ประปราย และน้อยมาก เรื่องที่ 2 เป็นเรื่องเกี่ยวกับการระบาดของโรคสัตว์ที่ติดต่อมาสู่คน (Zoonosis) คือโรค West Nile Virus ซึ่งมีการระบาดในสหรัฐอเมริกาขณะนี้

โรค West Nile Virus เกิดจากเชื้อไวรัส (Arbo virus) ทำให้เกิดอาการสมองอักเสบ (Encephalitis) โรคนี้มีอัตราป่วยตายค่อนข้างสูง จัดอยู่ในกลุ่มเดียวกับโรคไข้สมองอักเสบ JE Virus, Murray villey Encephalitis, Eastern Equine Encephalitis, Western Equine Encephalitis, California Encephalitis, และ St. Louis Encephalitis, เป็นต้น

โรคในกลุ่มนี้ มียุงเป็นพาหะ และเกิดจากเชื้อไวรัส ในประเทศอียิปต์ ยุง *Culex univittatus* และ *Culex pipiens molestus* เป็นพาหะในประเทศอิสราเอล เป็นต้น

โรคนี้เป็นโรคที่เกิดในสัตว์ ประเภท นก ม้า ค้างคาว กระจง และกระต่ายเลี้ยง เป็นต้น สัตว์เหล่านี้จึงเป็นรังโรคและเมื่อสัตว์เป็นโรคจะตาย

อาการของโรค ผู้ป่วยจะมีอาการไข้ ปวดศีรษะ ปวดตามเนื้อตัว มีผื่น ต่อมม่านเหลืองโต ในรายที่มีอาการรุนแรงจะมีอาการไข้สูง ปวดศีรษะ คอแข็ง มึนงง ไม่รู้สึกตัว หมดสติ กล้ามเนื้ออ่อนแรง อัมพาต และเสียชีวิต

ระยะฟักตัวของโรค ประมาณ 3 - 15 วัน การติดต่อโดยยุงเป็นพาหะเท่านั้น

โรค West Nile Virus ถูกแยกเชื้อได้จากหญิงสูงอายุ ในปี พ.ศ. 2480 ที่ West Nile Village ประเทศอูกันดา ในทวีปอาฟริกา โรคนี้แพร่กระจายไปในวงกว้าง ทั้งในทวีปยุโรป ตะวันออกกลาง เอเชียกลาง และเอเชียตะวันตก อเมริกาเหนือ คานาดา และสหรัฐอเมริกา มีข่าวการระบาดในประเทศแอลจีเรีย ในปี พ.ศ.2533 ประเทศโรมาเนีย ปี พ.ศ. 2539 - 2540 สาธารณรัฐเช็ก (Czech) ปี พ.ศ.2537 ในประเทศคองโกปี พ.ศ.2541 รัสเซีย ปี พ.ศ.2542 อิสราเอลปี พ.ศ.2543 และสหรัฐอเมริกา ปี พ.ศ.2542 - 2543 จนถึงปัจจุบัน

นอกจากจะมีรายงานผู้ป่วยโรค West Nile Virus ในมนุษย์แล้ว ยังมีข่าวการระบาดของโรคในม้าด้วย เช่น มีการระบาดในประเทศมอโรคโค ปี พ.ศ.2539 อิตาลี ในปี พ.ศ.2541 ฝรั่งเศส ปี พ.ศ.2543 และในสหรัฐอเมริกา ปี พ.ศ.2542 - 2543

ในประเทศสหรัฐอเมริกา ได้มีการตรวจยืนยันผู้ป่วย พบผู้ป่วยที่อยู่ในรัฐทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศมากกว่า 31 รัฐ ระหว่างปี พ.ศ.2542 - 2544 มีผู้ป่วยที่ได้รับการยืนยัน รวม 149 ราย ตาย 18 ราย และ ในปี ปี พ.ศ.2545 ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม - 2 สิงหาคม 2545 มีรายงานผู้ป่วย 36 ราย ตาย 2 ราย

สำหรับประเทศไทย ยังไม่เคยมีการรายงานโรคนี้อีกก่อน ดังนั้น เจ้าหน้าที่สาธารณสุข คงต้องเฝ้าระวังติดตามอย่างใกล้ชิดต่อไป เพราะโรคนี้นี้มียุงรำคาญ (Culex) เป็นพาหะดังนั้นโอกาสที่โรคจะแพร่มาในประเทศไทย มีความเป็นไปได้ เพราะปัจจุบันมีการเดินทางกันมากขึ้น และเร็วขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม ไม่ควรตื่นตระหนกต่อการระบาดของโรคนี้อีก ถ้าพบผู้ป่วยที่มีอาการของสมองอักเสบ (Encephalitis) ต้องทำการสอบสวนโรคทุกราย และรายงานให้กองระบาดวิทยาทราบด้วย เพื่อจะได้ดำเนินการต่อไป

คณะที่ปรึกษา	นายแพทย์สุชาติ เจตนเสน นายแพทย์คำนวณ อึ้งชูศักดิ์ นายแพทย์สมศักดิ์ วัฒนศรี
บรรณาธิการที่ปรึกษา	นายสัตวแพทย์ประวิทย์ ชุมเกษียร นายองอาจ เจริญสุข
บรรณาธิการประจำฉบับ	นางพรรณราย สมิตสุวรรณ นางกาญจน์ย์ คำนาคแก้ว นายแพทย์ยงเจือ เหล่าศิริถาวร
บรรณาธิการผู้ช่วย/ฝ่ายผลิต	นางกาญจน์ย์ คำนาคแก้ว
งานข้อมูล	นางสาวเพ็ญศรี จิตรนารถพิภย์ นางลัดดา ลิจิตยงวรา นางอนงค์ แสงจันทร์ทิพย์ นายประเวศน์ เข้มชื่น
งานพิสูจน์อักษร	นางพญศิริ วัฒนาสุรจิตต์ นางกาญจน์ย์ คำนาคแก้ว นางสาวสิริลักษณ์ รังมียวงค์ นายสุเทพ อุทัยฉาย
งานพิมพ์	นางสาวสมหมาย ยิ้มขลิบ
ออกแบบปกและจัดทำรูปเล่ม	นายถนมา ทุกกะนันนท์ นายประมวล ทুমพงษ์
งานสมาชิกและการจัดส่ง	นางสาววรรณศิริ พรหมโชตชัย นางนงลักษณ์ อยู่ดี นายสวัสดิ์ สว่างชม